

26 באוקטובר 2025

לכבוד

עו"ד גלי בהרב-מיארה רב-ניצב דני לוי תת-ניצב עו"ד אלעזר כהנא
היועצת המשפטית לממשלה מפכ"ל משטרת ישראל היועץ המשפטי למשטרת ישראל

שלום רב,

הנדון: חסימה בלתי חוקית של הכניסה המזרחית לכפר פרדיס

הרינו לפנות אליכם בעקבות הצבתה של חסימת בטון בכניסה המזרחית של כפר פרדיס ביום 24.10.2025, אשר מנעה את הכניסה לכפר מכיוון מזרח באופן מוחלט. הצבת החסימה פגעה בחומרה בזכויות היסוד של התושבים ובשגרת חייהם, והיוותה ענישה קולקטיבית אסורה של כ-15,000 תושבים. היא התבצעה בחוסר סמכות מוחלט, ואף אם היה נמצא מקור סמכות חוקי המתיר למשטרה סמכות לחסום את הכניסה ליישוב בישראל, הרי שמדובר בפגיעה בלתי מידתית ובלתי סבירה באופן קיצוני. ביום 25.10.2025 הסירה המשטרה את החסימה אולם מחסומי הבטון נותרו בשולי הכביש, באופן המעורר חשש כי החסימה תוצב מחדש. לאור האמור נדרשת הבהרה חד משמעית כי חסימת הכניסה לכפר הינה בלתי חוקית, והנחייה של כלל שרשרת הפיקוד המשטרתית שלא לשוב ולחסום את הכניסה, ולפנות לאלתר את מחסומי הבטון שנותרו במקום.

הרקע

1. ביום 24.10.2025 בשעות אחר הצהריים הציבה המשטרה חסימת בטון בכניסה לכפר פרדיס, באופן החוסם לחלוטין את הכניסה המזרחית לכפר מכיוון כביש 7013.
2. הכניסה המזרחית לכפר משמשת עורק תנועה ראשי עבור 15,000 תושבי הכפר, ומשתמשים בה עובדים היוצאים לעבודה מדי יום, תלמידים וסטודנטים הנוסעים למוסדות לימוד, רכבי חירום והצלה ומשאיות ורכבי עבודה הפועלים בשכונות שבפיתוח. הכניסה נחנכה לפני מספר שנים על מנת לפתור עומסי תנועה כבדים שמנעו ניידות תקינה בכפר, ושיפרה את הרווחה ואת יכולת הניידות והתנועה בחופשיות בכפר.
3. בכתבה שפורסמה באתר "וואלה" דווח כי החסימה הוצבה בעקבות תלונות בנוגע לקולות ירי שהפנו תושבי זכרון יעקב הסמוכה אל השר לביטחון לאומי, אשר הורה למפכ"ל "לפעול נמרצות". רק לאחר פרסום הכתבה הגיבה המשטרה, ומסרה כי החסימה הוצבה בשל צורך מבצעי שתכליתו לחזק את ביטחונם ושלומם של תושבי הכפר באמצעות הגברת השליטה ב"ציר נוח לבריחה והברחות", לאור עלייה באירועי ירי ומקרים פליליים בגזרת הכפר בעת האחרונה (יואב איתאל "בזכרון יעקב התלוננו על ירי בכפר פורידיס – המשטרה חסמה בבטון את הכניסה והיציאה" וואלה 25.10.2025).
4. אתמול, ה-25.10.2025, בשעות הצהריים, נפתחה החסימה, אולם מחסומי הבטון עודם ניצבים בשולי הכביש, באופן המעורר חשש כי החסימה תוצב מחדש. מכאן פנייה זו.

חסימת הכניסה לכפר הינה בלתי חוקית

5. הצבת החסימה, אשר שיתקה עורק תחבורה מרכזי וחסמה לחלוטין את הכניסה המזרחית לכפר, פגעה בצורה אנושה בזכויות יסוד בסיסיות של התושבים – ובראשן הזכות לחופש תנועה והזכות לכבוד האדם – ושיבשה את שגרת חייהם. החסימה היוותה ענישה קולקטיבית של כ-15,000 תושבי הכפר, רובם המוחץ אזרחים שומרי חוק.
6. הצבת חסימה זו התבצעה בחוסר סמכות מוחלט, שכן אין כל מקור חוקי המאפשר למשטרה להציב חסימה בכניסה ליישוב בישראל, באופן המטיל מגבלה גורפת על הכניסה והיציאה של התושבים.
7. אלא שגם לו היה מקור סמכות המאפשר את הצבת החסימה, אין כל ספק שההחלטה על הצבת החסימה היתה החלטה בלתי מידתית ובלתי סבירה באופן קיצוני.
8. בעוד שתכלית הטיפול בפשיעה ושיפור ביטחונם של תושבי הכפר הינה תכלית ראויה (ככל שזו אכן התכלית, ולא הרצון להוכיח לתושבי זכרון יעקב שהתלוננו על קולות ירי כי תלונתם מטופלת), ההחלטה אינה יכולה לעמוד במבחני המידתיות.
9. באשר למבחן המידתיות הראשון, הרי שלא מתקיים קשר רציונלי בין תכלית מניעת הפשיעה לבין האמצעי הננקט. כאמור, לטענת המשטרה חסימת הכניסה נועדה להגביר את השליטה בציר המהווה "ציר נוח לבריחה ולהברחות". יתכן שאם היה מדובר במחסום המאויש בשוטרים ניתן היה לטעון כי הבידוק הפרטני במחסום מאפשר לקדם את תכלית הטיפול בפשיעה (אם כי גם אז לא היתה עומדת הצבת המחסום בשני מבחני המידתיות האחרים), אולם ברי כי חסימה מוחלטת של הציר רק מסיטה את נתיב "הבריחה וההברחות" לאפיקים אחרים, ולא מסייעת לקידום תכלית זו. באשר למבחן המידתיות השני, הרי שהאמצעי שננקט היה אמצעי פוגעני ביותר – חסימה מוחלטת של אחת הכניסות המרכזיות לכפר – וודאי שלא האמצעי שפגיעתו פחותה. באשר למבחן המידתיות השלישי, הרי שהנזק הנגרם לכ-15,000 תושבי הכפר מחסימה מוחלטת של עורק תחבורה מרכזי עולה לאין שיעור על כל תועלת ביטחונית נטענת, ודאי כאשר זו מוטלת בספק.
10. בנוסף להיותה בלתי מידתית, ההחלטה לחסום לחלוטין את הכניסה המרכזית לכפר הינה אף בלתי סבירה באופן קיצוני. המשקל שניתן לזכויות היסוד של התושבים ולשיבוש שגרת חייהם הינו אפסי, לעומת שיקולי הביטחון שזכו למשקל מכריע, חרף היותם מוטלים כאמור בספק, כמו גם שיקולי מראית העין כאילו המשטרה נוקטת באמצעים לטיפול בתלונותיהם של תושבי זכרון יעקב. נראה, כי איש לא היה מעלה על דעתו להטיל מעין סגר שכזה לצורך טיפול בפשיעה, במקום לפעול באופן ישיר נגד המעורבים באירועי הפשיעה הפלילית, אלמלא היה מדובר ביישוב ערבי.
11. כאמור, לפי הדיווח באתר "וואלה", ההחלטה התקבלה בשל תלונות שהפנו תושבי זכרון יעקב הסמוכה לשר לביטחון לאומי, אשר הורה למפכ"ל המשטרה לפעול בעניין. ככל שהחסימה אכן הוצבה כתוצאה מהתערבות השר, הרי שמדובר בהפרה בוטה של פסק דינו של בג"ץ בעניין תיקון 37 לפקודת המשטרה, שקבע שעל השר להימנע מהתערבות בהחלטות אופרטיביות של המשטרה (בג"ץ 8987/22 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (2.1.2025)).

12. לאור כל האמור לעיל, נדרש להבהיר למשטרה באופן חד משמעי כי חסימת הכניסה לכפר הינה בלתי חוקית. כן נדרש להנחות את כלל שרשרת הפיקוד המשטרתית שלא לשוב ולחסום את הכניסה לכפר, ולפנות לאלתר את מחסומי הבטון שנותרו במקום.

13. נודה לתשובתכם המהירה.

בברכה,

ניצן אילני, עו"ד

יאסר אבו ערישה, המחלקה המשפטית